

Helsingfors/Mariehamn 14.2.2025

Nr 8/25

Hänvisning Ålands lagtings skrivelse
4.12.2024, nr 149/2024.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över landskapslag om tillämpning på Åland av lagen om inteckning i bil, antagen av lagtinget 4.12.2024.

Landskapslagens huvudsakliga innehåll

Landskapslagen är en blankettlag genom vilken rikets lag om inteckning i bil (FFS 810/1972, nedan rikslagen) med vissa avvikelser görs tillämplig i landskapet. Landskapslagen ska tillämpas efter att den har trätt i kraft.

Lagstiftningsbehörigheten

Fordonsinteckning eller inteckning i allmänhet omnämns inte som ett särskilt rättsområde i bestämmelserna om fördelning av lagstiftningsbehörigheten mellan riket och landskapet i självstyrelselagen för Åland. Lagstiftningsbehörigheten bör därför bedömas utgående från de i självstyrelselagen angivna rättsområdena som lagstiftningen närmast kan beröra.

Lagstiftningsbehörigheten i fråga om landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar samt dessas förvaltningsuppgifter tillkommer landskapet enligt 18 § 1 p. självstyrelselagen. Vidare har landskapet enligt 18 § 21 p. självstyrelselagen lagstiftningsbehörighet i fråga om vägtrafik.

Fordonsinteckning, såsom det regleras i rikslagen, bygger på att det förs register över fordonsinteckningarna. Ålandsdelegationen har genomgående hänfört lagstiftningsbehörigheten beträffande fordonsregistrering till landskapets i 18 § 21 p. självstyrelselagen föreskrivna lagstiftningsbehörighet i fråga om vägtrafik (se Ålandsdelegationens utlåtanden över landskapslagen om besiktning och registrering av fordon). Med anledning härav anser Ålandsdelegationen att registreringen av fordonsinteckningar är att hänföra till landskapets behörighet.

Enligt 27 § 41 p. självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om andra än i paragrafen särskilt nämnda privaträttsliga angelägenheter, om de inte direkt hänför sig till ett rättsområde som enligt självstyrelselagen hör till landskapets lagstiftningsbehörighet.

Ålandsdelegationen anser att själva inteckningsinstitutet, även beträffande fordon, är en sådan till rikets behörighet hörande privaträttslig angelägenhet som avses i 27 § 41 p. självstyrelselagen. Denna behörighet omfattar bland annat fordonsinteckningars förutsättningar, innehåll och rättsverkningar. Härvid kan nämnas att Ålandsdelegationen tidigare har hänfört den bestämmelse i landskapslagen om besiktning och registrering av fordon enligt vilken ett fordon inte får avföras ut fordonsregistret utan inteckningshavarens skriftliga samtycke till rikets lagstiftningsbehörighet enligt 27 § 41 p. självstyrelselagen (se Ålandsdelegationens utlåtanden 1.3.2005, nr 2/05 och 23.5.2001, nr 10/01).

Landskapslagen berör även rättsområdet bank- och kreditväsendet, som utgör riksbehörighet enligt självstyrelselagens 29 § 5 p.

Landskapslagen är således av blandad natur då i den finns föreskrifter som hör till såväl landskapets som rikets behörighet. I landskapslagar kan intas föreskrifter från rättsområden vilka hör till rikets lagstiftningskompetens enligt 19 § 3 mom. självstyrelselagen för vinnande av enhetlighet och överskådlighet, om stadgandena i sak överensstämmer med motsvarande stadganden i rikslag. Med stöd av sistnämnda lagrum kan även statliga myndigheter, såsom utskökningsmyndighet och domstol, påföras uppgifter motsvarande dem i rikslagstiftningen.

Föreskrifter om ändringssökande finns i rikslagens 19–21 §§. Enligt 27 § 23 p. självstyrelselagen tillkommer lagstiftningsbehörigheten i fråga om rättskipning riket med beaktande av vad som stadgas i lagens 25 och 26 §. Även dessa föreskrifter kan jämlikt 19 § 3 mom. självstyrelselagen intas i landskapslagen.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen finner att landskapslagen faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet.

Närvarande Ordföranden Holm-Johansson, ledamöterna Dahlén, Leino-Sandberg, Siitari och Åkerblom.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Marine Holm-Johansson
ordförande

Birger Klemt
sekreterare